

LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO 27, 32 IR 165 STRAIPSNIŲ BEI PRIEDO PAKEITIMO IR KODEKSO
PAPILDYMO VII¹ SKYRIUMI
ĮSTATYMAS

2026 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 27 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 27 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„27 straipsnis. Darbuotojų teisės į privatų gyvenimą, ~~ir~~ į asmens duomenų apsaugą **ir jų teisės taikant algoritminio valdymo priemones**“.

2. Papildyti 27 straipsnį 4 dalimi:

„4. Kai darbdavys darbuotojų darbui organizuoti taiko algoritminio valdymo priemones (automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, nurodytas šio kodekso 110¹ straipsnio 9 ir 10 dalyse), siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir šių sistemų veikimo skaidrumą ir priežiūrą, *mutatis mutandis* taikomos šio kodekso 110⁴–110⁸ straipsnių nuostatos.“

2 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pavaldumas darbdaviui reiškia darbo funkcijos atlikimą, kai darbdavys turi teisę kontroliuoti ar vadovauti tiek visam darbo procesui, tiek ir jo daliai, o darbuotojas paklūsta darbdavio nurodymams (**įskaitant nurodymus ir sprendimus per automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, nurodytas šio kodekso 110¹ straipsnio 9 ir 10 dalyse**) ar darbovietėje galiojančiai tvarkai. Esant šioje dalyje ir *mutatis mutandis* šio kodekso 110³ straipsnio 2 dalyje nurodytiems pavaldumo ir darbo santykių požymiams, tokie santykiai kvalifikuojami darbo santykiais pagal darbo sutartį ir *mutatis mutandis* taikomos šio kodekso 110³ straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatos.“

3 straipsnis. Kodekso papildymas VII¹ skyriumi

Papildyti Kodekso II dalį VII¹ skyriumi:

„VII¹ SKYRIUS
SKAITMENINĖSE DARBO PLATFORMOSE DARBĄ ATLIEKANČIŲ ASMENŲ
VEIKLOS YPATUMAI

110¹ straipsnis. Šio skyriaus taikymas ir sąvokos

1. Šiame skyriuje numatyti ypatumai dėl skaitmeninėse darbo platformose darbą atliekančių asmenų taikomi visoms skaitmeninėms darbo platformoms, kaip jos yra apibrėžtos šio straipsnio 3 dalyje, kai jos organizuoja darbą, atliekamą Lietuvos Respublikos teritorijoje, nepriklausomai nuo jų įsteigimo vietos ar taikytinos teisės.

2. Šiame skyriuje nustatyti ypatumai taikomi skaitmeninės darbo platformos darbuotojams, o savarankiškai dirbantiems asmenims skaitmeninėse darbo platformose (toliau šiame skyriuje – savarankiškai dirbantis asmuo) nustatytos taisyklės taikomos, kiek tai susiję su asmens duomenų tvarkymu, nustatant algoritminio valdymo priemones, nurodytas šio straipsnio 9 ir 10 dalyse. Savarankiškai dirbantiems asmenims taikomi šio skyriaus 110¹–110⁸, 110¹⁰ ir 110¹¹ straipsniai, o kilus ginčų dėl jų taikymo jie turi teisę kreiptis į darbo ginčų komisiją ar dėl galimų pažeidimų – į Valstybinę darbo inspekciją.

3. Skaitmeninė darbo platforma (toliau šiame skyriuje – skaitmeninė platforma) gali būti fizinis arba juridinis asmuo, kuris teikia paslaugą, atitinkančią visus šiuos reikalavimus:

1) paslauga bent iš dalies teikiama nuotoliniu būdu elektroninėmis priemonėmis, įskaitant interneto svetainės arba mobiliosios programėlės naudojimą;

2) paslauga teikiama paslaugos gavėjo prašymu;

3) paslaugos būtinas ir esminis elementas yra fizinių asmenų už atlygį atliekamo darbo organizavimas, neatsižvelgiant į tai, ar jų darbas atliekamas internetu, ar tam tikroje vietoje;

4) paslauga apima automatizuotų stebėsenos sistemų ar automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų naudojimą.

4. Skaitmeninės platformos neapima paslaugos teikėjų, kurių pagrindinis tikslas yra sudaryti galimybę kitiems asmenims naudotis kilnojamuoju ar nekilnojamuoju turtu, arba fizinių asmenų, kurie nevykdo profesinės ar verslo veiklos, bet naudojasi šia skaitmenine platforma perparduoti prekes.

5. Darbas skaitmeninėje platformoje yra darbas, kuris yra organizuojamas skaitmeninei platformai naudojant skaitmeninę infrastruktūrą ir kurią atlieka fizinis asmuo, remdamasis sutartiniais skaitmeninės platformos arba skaitmeninės platformos tarpininko ir fizinio asmens santykiais, nepriklausomai nuo to, ar tarp fizinio asmens arba skaitmeninės platformos tarpininko ir paslaugos gavėjo yra sutartiniai santykiai.

6. Darbą skaitmeninėje platformoje atliekantis asmuo gali būti darbą skaitmeninėje platformoje atliekantis darbuotojas, kuris yra su ja sudaręs darbo sutartį arba laikomas sudariusiu darbo sutartį, (toliau šiame skyriuje – platformos darbuotojas) ar savarankiškai dirbantis asmuo pagal civilinę sutartį (toliau šiame skyriuje kartu – darbą platformoje atliekantis asmuo).

7. Darbą platformoje atliekantiems asmenims šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka atstovauja darbuotojų atstovai.

8. Skaitmeninės platformos tarpininkas yra fizinis arba juridinis asmuo, kuris, siekdamas, kad darbas skaitmeninėje platformoje būtų prieinamas skaitmeninei platformai arba per ją, sudaro sutartinius santykius su skaitmenine platforma ir sutartinius santykius su

darbą joje atliekančiu asmeniu arba yra subrangos grandyje tarp tos skaitmeninės platformos ir darbą platformoje atliekančio asmens.

9. Automatizuotos stebėsenos sistemos yra sistemos, kurios padeda vykdyti arba vykdo darbą platformoje atliekančių asmenų darbo rezultatų arba jų atliekamo darbo ar veiklos stebėseną, priežiūrą ar vertinimą, naudodamos elektronines priemones, įskaitant asmens duomenų rinkimą.

10. Automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos yra sistemos, kurios yra naudojamos siekiant elektroninėmis priemonėmis priimti ar padėti priimti sprendimus, kurie daro didelį poveikį darbą platformoje atliekantiems asmenims, įskaitant platformų darbuotojų darbo sąlygas, visų pirma sprendimus, darančius poveikį jų įdarbinimui, jų prieigai prie darbo užduočių ir jų darbo ar veiklos organizavimui; jų pajamoms, įskaitant atskirų užduočių atlikimo kainą; jų saugai ir sveikatai; jų darbo laikui; jų galimybei mokytis; jų paaukštinimui ar lygiaverčiam veiksmui; jų užimtumo statusui, įskaitant teisių naudotis jų paskyra apribojimą, naudojimosi ja sustabdymą arba jos panaikinimą.

110² straipsnis. Skaitmeninės platformos tarpininko solidarioji atsakomybė

Kai skaitmeninė platforma naudojami skaitmeninės platformos tarpininku, darbą platformoje atliekantys asmenys, turintys sutartinius santykius su skaitmeninės platformos tarpininku, naudojami tokia pat apsauga, kaip ir asmenys, turintys tiesioginius sutartinius santykius su skaitmenine platforma. Kai darbą platformoje atliekantis asmuo turi sutartinius santykius tik su skaitmeninės platformos tarpininku, o skaitmeninė platforma faktiškai valdo darbo organizavimą, duomenis ir algoritmus, skaitmeninės platformos tarpininkas ir skaitmeninė platforma yra solidariai atsakingi tiek, kiek tai būtina šio skyriaus reikalavimams įgyvendinti.

110³ straipsnis. Tinkamo užimtumo statuso nustatymas

1. Siekiant nustatyti, ar tarp skaitmeninės platformos ir darbą platformoje atliekančio asmens egzistuoja darbo santykiai, atsižvelgiama į faktines aplinkybes, susijusias su darbo santykių požymiais, nurodytais šio kodekso 32 straipsnio 1 ir 2 dalyse ir šio straipsnio 2 dalyje.

2. Darbo santykių požymiai yra tada, kai darbą platformoje atliekantis asmuo, teikdamas paslaugą, neturi bent vienos teisės arba patiria dėl jos įgyvendinimo neigiamas pasekmes:

- 1) pats laisvai pasirinkti, ar teikti šias paslaugas, kuriuo laiku jas teikti ar pasirinkti maksimalų tokių paslaugų (užduočių) kiekį;
- 2) savarankiškai teikti tretiesiems asmenims tokių pat ar panašių paslaugų;
- 3) susitarti dėl paslaugos kainos ar turėti galimybę ją priimti ir atmesti be neigiamų pasekmių, taip pat susipažinti su esminėmis paslaugos teikimo sąlygomis (įkainis, konkretus adresas, vieta, atstumas, ir pan.) prieš paslaugos teikimą.

3. Esant šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems požymiams, preziumuojami darbo santykiai ir skaitmeninė platforma privalo sudaryti darbo sutartį su tokiu darbą platformoje atliekančiu asmeniu, išskyrus užsieniečius, kurie įstatymų nustatyta tvarka neturi teisės sudaryti darbo sutarties. Dėl tinkamo užimtumo statuso nustatymo darbą platformoje atliekantis asmuo arba jo atstovas kilus ginčui turi teisę kreiptis į darbo ginčų komisiją ar dėl galimo pažeidimo – į Valstybinę darbo inspekciją. Kai skaitmeninė platforma ginčija, kad tarp jos ir darbą platformoje atliekančio asmens susiklostę atitinkami sutartiniai santykiai nėra darbo santykiai, įrodinėjimo pareiga tenka skaitmeninei platformai.

4. Užimtumo statuso pakeitimas įsigalioja nuo darbo sutarties sudarymo dienos, o esant darbo ginčui – nuo darbo ginčus nagrinėjančio organo sprendimo įsiteisėjimo.

5. Rekomendacijas dėl šio straipsnio 1–4 dalies nuostatų įgyvendinimo tvirtina Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius.

110⁴ straipsnis. Asmens duomenų tvarkymo apribojimai algoritminio valdymo metu

1. Skaitmeninėms platformoms, naudojančioms automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, draudžiama tvarkyti šiuos darbą platformoje atliekančių asmenų asmens duomenis:

- 1) duomenis, susijusius su asmens emocine ar psichologine būkle;
- 2) duomenis, susijusius su privačiais pokalbiais, įskaitant bendravimą su kitais darbą platformoje atliekančiais asmenimis ir jų atstovais;
- 3) rinkti asmens duomenis tuo laikotarpiu, kai tas asmuo nesiūlo ir neatlieka darbo skaitmeninėje platformoje;
- 4) duomenis, siekiant sudaryti sąlygas naudotis pagrindinėmis teisėmis, įskaitant teisę jungtis į asociacijas, vesti kolektyvines derybas, imtis kolektyvinių veiksmų ir teisę į informavimą ir konsultavimą;
- 5) duomenis, pagal kuriuos būtų galima numanyti asmens rasinę ar etninę kilmę, migracijos statusą, religinius ir filosofinius įsitikimus, politines pažiūras, negalią, sveikatos būklę (įskaitant lėtines ligas ar žmogaus imunodeficito virusą (ŽIV), emocinę ar psichologinę būklę, narystę politinėje partijoje, profesinėje sąjungoje ar asociacijoje, lytinį gyvenimą ar seksualinę orientaciją;
- 6) biometrinius duomenis, kaip apibrėžta 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 4 straipsnio 14 punkte, kai jie naudojami asmens tapatybei nustatyti palyginant su duomenų bazėje saugomais biometriniais duomenimis.

2. Šio straipsnio nuostatos taikomos nuo įdarbinimo ar asmens atrankos į darbą pradžios.

3. Šio straipsnio nuostatos taikomos ne tik automatizuotoms stebėsenos sistemoms ir automatizuotoms sprendimų priėmimo sistemoms, bet ir kitoms automatizuotoms sistemoms,

kuriomis priimami arba joms padedant priimami sprendimai, darantys bet koki poveikį darbą platformoje atliekantiems asmenims.

110⁵ straipsnis. Poveikio duomenų apsaugai vertinimas

1. Asmens duomenų tvarkymas, kurį vykdo skaitmeninės platformos, naudodamos automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, yra duomenų tvarkymo veikla, galinti kelti didelę riziką fizinių asmenų teisėms ir laisvėms, kaip tai apibrėžiama Reglamento (ES) 2016/679 35 straipsnio 1 dalyje. Skaitmeninės platformos, naudodamos automatizuotas stebėsenos sistemas ir automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, privalo atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą pagal Reglamente (ES) 2016/679 nustatytus reikalavimus. Atlikdamos poveikio asmens duomenų apsaugai vertinimą, susijusį su asmens duomenų tvarkymu naudojant automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, įskaitant dėl šio kodekso 110⁴ straipsnyje nustatytų duomenų tvarkymo apribojimus, skaitmeninės platformos, veikiančios kaip duomenų valdytojai, kaip apibrėžiama Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 7 punkte, privalo prašyti darbą platformoje atliekančius asmenis ir jų atstovus pateikti nuomonę dėl asmens duomenų tvarkymo poveikio jų teisėms ir laisvėms.

2. Skaitmeninės platformos vertinimą, atliktą pagal šio straipsnio 1 dalį, privalo pateikti darbuotojų atstovams.

110⁶ straipsnis. Automatizuotų stebėsenos sistemų ir automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų veikimo skaidrumas

1. Skaitmeninės platformos privalo informuoti darbą platformoje atliekančius asmenis, darbuotojų atstovus ir, gavusios prašymą, – Valstybinę darbo inspekciją ir Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją apie automatizuotų stebėsenos sistemų ar automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų naudojimą. Informacija turi apimti:

- 1) apie automatizuotas stebėsenos sistemas:
 - a) faktą, kad tokios sistemos yra naudojamos ar diegiamos;
 - b) stebimų ar vertinamų duomenų ir veiksmų kategorijas, įskaitant paslaugos gavėjo atliekamą vertinimą;
 - c) stebėsenos tikslą ir veikimo principus;
 - d) duomenų gavėjus ar jų kategorijas, įskaitant duomenų perdavimą įmonių grupės viduje;
- 2) apie automatizuotų sprendimų priėmimo sistemas:
 - a) faktą, kad tokios sistemos yra naudojamos ar diegiamos;
 - b) sistemų priimamų ar padedamų priimti sprendimų kategorijas;
 - c) duomenų kategorijas ir pagrindinius parametrus, į kuriuos tokios sistemos atsižvelgia, ir santykinę jų svarbą automatizuotam sprendimų priėmimui, įskaitant tai, kaip darbą platformoje atliekančio asmens duomenys ar elgesys veikia sprendimus;

d) sprendimų apriboti darbą platformoje atliekančio asmens teises naudotis savo paskyra, sustabdyti naudojimąsi ja arba ją panaikinti, atsisakyti mokėti už jo atliktą darbą, taip pat sprendimų dėl jo sutartinio statuso (darbo ar civilinės sutarties taikymo) arba bet kurio lygiaverčio arba neigiamo poveikio sprendimo, pagrindus;

3) visus poveikį darbą platformoje atliekantiems asmenims darančius sprendimus, kuriuos priima arba padeda priimti automatizuotos sistemos.

2. Skaitmeninės platformos šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją pateikia raštu. Informacija pateikiama skaidriai, suprantamai ir lengvai prieinama forma, vartojant aiškią ir nesudėtingą kalbą.

3. Skaitmeninės platformos darbą platformoje atliekantiems asmenims glausta forma privalo pateikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją apie sistemas ir jų ypatybes, kurios jiems daro tiesioginį poveikį, įskaitant, kai taikytina, jų darbo sąlygas:

- 1) ne vėliau kaip pirmą darbo dieną;
- 2) prieš įvedant pakeitimus, turinčius įtakos darbo sąlygoms, darbo organizavimui ar darbo rezultatų stebėsenai, ir
- 3) bet kuriuo metu jiems pateikus prašymą ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo kreipimosi.

4. Skaitmeninės platformos darbą platformoje atliekantiems asmenims jų prašymu ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo kreipimosi privalo pateikti visapusišką ir išsamią šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją apie automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotų sprendimų priėmimo sistemas ir jų ypatybes.

5. Skaitmeninės platformos darbuotojų atstovams privalo pateikti visapusišką ir išsamią šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją apie automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotų sprendimų priėmimo sistemas ir jų ypatybes:

- 1) prieš pradedant naudotis tomis sistemomis;
- 2) prieš įdiegiant pakeitimus, darančius poveikį darbo sąlygoms, darbo organizavimui ar darbo rezultatų stebėsenai, ir
- 3) bet kuriuo metu jų prašymu ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo kreipimosi.

6. Skaitmeninės platformos valstybės institucijoms jų prašymu ir per jų nustatytą terminą, bet ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo prašymo pateikti informaciją gavimo dienos, privalo pateikti visapusišką ir išsamią šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją.

7. Skaitmeninės platformos privalo pateikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją asmenims prieš pradedant įdarbinimo arba atrankos procedūras. Pagal šio straipsnio 2 dalį teikiama informacija turi būti glausta, susijusi tik su įdarbinimo ar atrankos procedūroje naudojamomis automatizuotomis stebėsenos sistemomis ar automatizuotomis sprendimų priėmimo sistemomis ir ji turi būti pateikiama prieš įdarbinimą arba atrankos vykdymą.

8. Darbą platformoje atliekantys asmenys turi teisę į asmens duomenų, sugeneruotų jiems atliekant darbą skaitmeninėms platformoms naudojant automatizuotas stebėsenos sistemas ar automatizuotas sprendimų priėmimo sistemas, įskaitant reitingus ir apžvalgas,

perkeliamumą, nedarant neigiamo poveikio paslaugos gavėjo teisėms pagal Reglamentą (ES) 2016/679. Skaitmeninė platforma darbą platformoje atliekantiems asmenims privalo nemokamai suteikti priemones, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos veiksmingai naudotis jų perkeliamumo teisėmis, nurodytomis Reglamento (ES) 2016/679 20 straipsnyje ir šioje dalyje. Darbą platformoje atliekančio asmens prašymu skaitmeninė platforma tokius asmens duomenis privalo perduoti tiesiogiai trečiajai šaliai.

110⁷ straipsnis. Automatizuotų stebėsenos sistemų ir automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų priežiūra

1. Skaitmeninės platformos privalo užtikrinti automatizuotų stebėsenos sistemų ir automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų žmogaus atliekamą priežiūrą ir, įtraukdamos darbuotojų atstovus, reguliariai, bet ne rečiau kaip kas dvejus metus, atlikti individualių sprendimų, priimtų naudojant šias sistemas arba joms padedant priimti, poveikio vertinimą darbą platformoje atliekantiems asmenims, įskaitant, kai taikoma, poveikį jų darbo sąlygoms ir lygių galimybių principui vertinimą.

2. Skaitmeninės platformos privalo užtikrinti pakankamai žmogiškųjų išteklių, siekiant užtikrinti veiksmingą priežiūrą ir vertinimą. Asmenys, kuriems skaitmeninės platformos paveda atlikti priežiūros ir vertinimo funkciją, privalo turėti kompetenciją, kvalifikaciją ir įgaliojimus, būtinus šiai funkcijai atlikti, įskaitant automatinių sprendimų panaikinimą. Šie asmenys privalo būti apsaugoti nuo atleidimo iš darbo nesant jų kaltės arba lygiaverčių priemonių ir kitokio priešiško elgesio jų funkcijų vykdymo metu.

3. Kai, atliekant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą priežiūrą ar vertinimą, nustatoma didelė diskriminacijos darbe rizika, kylanti dėl automatizuotų stebėsenos sistemų ar automatizuotų sprendimų priėmimo sistemų naudojimo, arba nustatoma, kad atskirais sprendimais, kurie priimami automatizuotomis stebėsenos sistemomis ar automatizuotomis sprendimų priėmimo sistemomis arba priimami joms padedant, buvo pažeistos darbą platformoje atliekančio asmens teisės, skaitmeninė platforma turi imtis būtinų veiksmų, įskaitant, jeigu tinkama, automatizuotos stebėsenos sistemos ar automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos pakeitimą arba jos naudojimo nutraukimą, kad būtų išvengta tokių sprendimų.

4. Informacija apie vertinimą, atliktą pagal šio straipsnio 1 dalį, privalo būti perduota platformų darbuotojų atstovams. Skaitmeninės platformos šią informaciją privalo pateikti, gavusios prašymą, darbą platformoje atliekantiems asmenims, Valstybinei darbo inspekcijai ir Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai.

5. Visus sprendimus dėl darbą platformoje atliekančio asmens civilinių sutartinių santykių apribojimo, sustabdymo ar nutraukimo (ar darbo santykių sustabdymo ar nutraukimo) arba jo paskyros apribojimo, jos naudojimo sustabdymo ar jos panaikinimo arba kitus lygiaverčius sprendimus turi priimti žmogus. Skubiais rizikos ar saugumo atvejais (kai kyla tiesioginė grėsmė asmens saugumui, sveikatai, turtui ar skaitmeninės platformos veiklos

teisėtumui), nustatytais pagal iš anksto skaitmeninės platformos apibrėžtus kriterijus, skaitmeninė platforma gali taikyti automatizuotus laikino paskyros apribojimo ar sustabdymo veiksmus, jeigu yra pagrįstų įtarimų dėl galimos žalos paslaugos gavėjams, kitiems darbą platformoje atliekantiems asmenims ar tretiesiems asmenims. Tokiais atvejais žmogaus atliekamos peržiūros reikalavimas laikomas įvykdytu, jei sprendimas peržiūrimas be nepagrįsto delsimo, bet ne vėliau kaip per 24 valandas, po automatizuoto veiksmo pritaikymo.

110⁸ straipsnis. Darbą platformoje atliekančių asmenų teisių apsauga nuo sprendimų, priimtų automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos

1. Darbą platformoje atliekantys asmenys turi teisę nedelsdami gauti iš skaitmeninės platformos žodinį ar rašytinį paaiškinimą dėl sprendimo, priimto automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos ar jai padedant. Paaiškinimas turi būti pateiktas skaidriai ir suprantamai, aiškia, nesudėtinga kalba. Skaitmeninės platformos darbą platformoje atliekantiems asmenims privalo sudaryti galimybę susisiekti su skaitmeninės platformos paskirtu kontaktiniu asmeniu, turinčiu kompetenciją ir įgaliojimus dėl su sprendimo priėmimu susijusių faktų, aplinkybių ir priežasčių paaiškinimo.

2. Skaitmeninės platformos nedelsdamos, ne vėliau kaip sprendimo įsigaliojimo dieną, privalo darbą platformoje atliekančiam asmeniui raštu nurodyti visų automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos priimtų ar jai padedant priimtų sprendimų apriboti darbą platformoje atliekančio asmens paskyrą, sustabdyti naudojimąsi ja arba ją panaikinti, sprendimų atsisakyti mokėti už darbą platformoje atliekančio asmens atliktą darbą, sprendimų dėl darbą platformoje atliekančio asmens sutartinio statuso, panašaus poveikio sprendimų ar visų kitų sprendimų, darančių poveikį esminiams darbo ar kitų sutartinių santykių aspektams, motyvus.

3. Darbą platformoje atliekantys asmenys ir jų atstovai turi teisę reikalauti, kad skaitmeninė platforma pakartotinai išnagrinėtų šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus sprendimus. Skaitmeninė platforma privalo atsakyti į tokį prašymą nepagrįstai nedelsdama, bet ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos, darbą platformoje atliekančiam asmeniui pateikdama tikslų ir pagrįstą atsakymą raštu.

4. Kai šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytu sprendimu pažeidžiamos darbą platformoje atliekančio asmens teisės, skaitmeninė platforma nedelsdama, bet ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo sprendimo priėmimo dienos, privalo pakeisti tokį sprendimą. Kai toks pakeitimas neįmanomas, skaitmeninė platforma privalo pasiūlyti kompensaciją už patirtą žalą. Skaitmeninė platforma privalo imtis būtinų veiksmų, įskaitant, jeigu tinkama, automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos pakeitimą arba jos naudojimo nutraukimą, siekdama išvengti tokių sprendimų.

5. Šis straipsnis netaikomas darbą platformoje atliekantiems asmenims, kurie taip pat yra verslo klientai, kaip apibrėžta 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos

reglamento (ES) 2019/1150 dėl verslo klientams teikiamų internetinių tarpininkavimo paslaugų sąžiningumo ir skaidrumo didinimo 2 straipsnio 1 punkte.

110⁹ straipsnis. Informavimo ir konsultavimo ypatumai

1. Kai platformos darbuotojai neturi darbuotojų atstovų, skaitmeninė platforma privalo tiesiogiai informuoti raštu platformos darbuotojus apie sprendimus, susijusius su automatizuotos stebėsenos sistemos ar automatizuotos sprendimų priėmimo sistemos įdiegimu arba esminiais jų naudojimo pakeitimais. Informacija pateikiama skaidriai, suprantamai ir lengvai prieinama forma.

2. Platformos darbuotojų atstovai turi teisę pasitelkti ekspertus, siekdami įgyvendinti informavimo ir konsultavimo teises. Jei skaitmeninėje platformoje Lietuvos Respublikos teritorijoje dirba daugiau kaip 250 darbuotojų, eksperto išlaidas padengia skaitmeninė platforma, jeigu eksperto paslaugų prašoma ne dažniau kaip kartą per dvejus kalendorinius metus ir jos yra pagrįstos bei proporcingos.

110¹⁰ straipsnis. Darbą platformoje atliekančių asmenų komunikacijos priemonės

Skaitmeninė platforma, laikydamasi Reglamento (ES) 2016/679 reikalavimų, privalo sudaryti galimybę darbą platformoje atliekantiems asmenims naudotis skaitmeninės platformos skaitmenine infrastruktūra arba panašiomis priemonėmis, asmeniškai ir saugiai susisiekti ir bendrauti tarpusavyje ir su darbuotojų atstovais. Skaitmeninėms platformoms draudžiama naudotis prieiga prie tokių kontaktų ir komunikacijos ir juos stebėti.

110¹¹ straipsnis. Skaitmeninės platformos pareiga supažindinti su aktualia informacija apie darbą platformoje

1. Skaitmeninė platforma Valstybinei darbo inspekcijai ir darbą platformoje atliekančių asmenų atstovams teikia šią informaciją:

1) darbą platformoje per atitinkamą skaitmeninę platformą atliekančių asmenų, suskirstytų pagal veiklos mastą ir jų užimtumo statusą (darbo ar civilinė sutartis), skaičių;

2) tiems sutartiniais santykiams taikomas skaitmeninės platformos nustatytas bendrąsias sąlygas;

3) pagal pateiktą prašymą – darbą platformoje per atitinkamą skaitmeninę platformą reguliariai atliekančių asmenų vidutinę veiklos trukmę, vidutinį per savaitę dirbtų valandų skaičių, tenkantį vienam asmeniui, ir vidutines pajamas, gautas iš tokios veiklos;

4) platformos tarpininkus, su kuriais skaitmeninė platforma turi sutartinius santykius.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija privalo būti atnaujinta ne rečiau kaip kas šešis mėnesius, o mažos ir vidutinės įmonės (turinčios iki 250 darbą platformoje atliekančių asmenų) privalo atnaujinti ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus. Informacija pagal šio straipsnio 1 dalies 2 punktą privalo būti atnaujinta nedelsiant, kai iš esmės pakeičiamos bendrosios sąlygos.

3. Valstybinė darbo inspekcija ir darbą platformoje atliekančių asmenų atstovai turi teisę prašyti, o skaitmeninės platformos privalo pateikti, be šio straipsnio 1 dalyje nurodytos informacijos, taip pat papildomus paaiškinimus ir išsamesnę informaciją, įskaitant duomenis apie darbo sutartis. Skaitmeninės platformos į prašymą dėl papildomų paaiškinimų ir išsamesnės informacijos privalo reaguoti nedelsiant pateikdamos pagrįstą atsakymą.

4. Šiame straipsnyje nustatytą informacijos Valstybinei darbo inspekcijai pateikimo terminus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius.“

4 straipsnis. 165 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 165 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Profesinės sąjungos šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytais atvejais kolektyviai atstovauja savo nariams – darbuotojams ir asmenims, dirbantiems Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais, **ar savarankiškai dirbantiems asmenims** kolektyviniuose darbo santykiuose. Profesinės sąjungos įstatymų nustatyta tvarka teisminėse arba administracinėse procedūrose gali atstovauti ir trečiųjų šalių piliečiams. Profesinės sąjungos taip pat individualiai gina savo narius ir jiems atstovauja individualiuosiuose darbo santykiuose. Kolektyvinės derybos, kolektyvinių sutarčių sudarymas ir kolektyvinių darbo ginčų dėl interesų inicijavimas yra išimtinė profesinių sąjungų teisė.“

5 straipsnis. Kodekso priedo pakeitimas

Papildyti Kodekso priedą 20 punktu:

„20. 2024 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/2831 dėl darbo platformoje sąlygų gerinimo.“

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2026 m. gruodžio 2 d.

2. Lietuvos Respublikos vyriausiasis valstybinis darbo inspektorius priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus iki 2026 m. gruodžio 1 d.

3. Šio įstatymo 3 straipsnyje išdėstytoje Lietuvos Respublikos darbo kodekso 110¹¹ straipsnio 3 dalyje nurodyta informacija Valstybinei darbo inspekcijai pirmą kartą pateikiama ne vėliau kaip 2027 m. liepos 1 d.

4. Dėl iki 2026 m. gruodžio 1 d. prasidėjusių ir 2026 m. gruodžio 2 d. tebesitęsiančių sutartinių santykių šio įstatymo 3 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos darbo kodekso 110³ straipsnyje numatytas tinkamas užimtumo statuso nustatymas taikomas nuo 2026 m. gruodžio 2 d.

5. Priėmus sprendimą perkvalifikuoti teisinius santykius į darbo santykius, baudos, numatytos Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme, neskiriamos iki 2027 m. gruodžio 2 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas